

Tanácskozik a szakszervezetek XXI. kongresszusa

Kép a tanácskozóteremből

(Folytatás az 1. oldalról.)

san kapcsolódik a kollektíva és az egyén anyagi érdekeltisége is. Ha a kollektívák és az egyén jutalmazása, megbecsülése az elért eredménnyel áll arányban, még inkább egybeesik majd a „jó munkás” és a „jó kereső munkás” fogalma.

A dolgozók szemléletének megváltoztatása a közgazdasági gondolkodás fejlesztését is igényli. Annak megértését, hogy a jövedelmező gazdaság ma már nélkülözhetetlen. Ezzel tömegmértékben segítjük annak megértését is, hogy az egyéni érdekek jobb kielégítése csak az osztályszociális, népgazdasági érdekek érvényrejuttatásával lehetséges.

A reform megvalósítása során erősíteni kell a tulajdonosi szemléletet, hogy minden dolgozó érezze: rajta is múlik nagy céljaink megvalósítása és módja van közreműködni a vállalat jelenének és jövőjének formálásában, irányításában és a szakszervezetek révén is tulajdonképpen részese a vezetésnek — mondta többek között Gáspár Sándor.

Az életszínvonal és munkakörülmények javítása

Az életszínvonal alakulásának legfontosabb eleme: a bérek, a jövedelmek. A következő években még határozottabban akarjuk érvényesíteni azt az elvet, hogy a bérek és pénzügyi jövedelmek a munka társadalmi hasznosságától, az egyén teljesítményétől, a kollektív eredményétől függenek, ennek alapján a jövedelmek differenciáltabbak lesznek, ami törvényszerű is.

A vállalati hatáskör megnevezése folytán az üzemi, gazdasági vezetők és a szakszervezeti szervek hatáskörébe kerül a helyi bérpolitika továbbfejlesztése, általában központi irányelvek alapján.

Számolni kell azzal, hogy a munka szerinti elosztás elvének fokozottabb érvényesítése folytán kisebb mértékben érvényesülnek a bérek alakításánál a szociális tényezők. A jövőben a szociális tényezőknek főleg a társadalmi és üzemi jutásokban kell realizálódni. A bérekben jobban kifejezésre kell jutnia a szakképzettségnek, a szorgalomnak, a munkaértékműködésnek, a nehéz fizikai munkának.

A vállalati önállóság növelésével a dolgozók személyi jövedelme attól függ, milyen az egyén teljesítménye, hogyan alakult a vállalat jövedelmezősége. A részesedési alap felhasználásával bérekre, jutalmakra, prémiumokra, év végi részesedésre. Az 1968. január 1-én hatályba lépő gazdaságirányítási rendszer lehetővé teszi, hogy a gazdasági vezetők jövedelme eredményes gazdálkodás esetén nagyobb ütemben emelkedjen. Ha azonban a vállalat nem jövedelmező, a vezetőknek

még az alapbére is csökkenni fog. A munkásoknak és az alacsony beosztású alkalmazottnak az elért teljesítmény után járó teljes munkabérét viszont — a vállalati munka eredményességétől függetlenül — szavatolni kell.

A jövőben a bérek gyorsabban növekednek majd, mint a juttatások.

A szakszervezetek egyetértenek azzal, hogy egyes juttatások helyi hatáskörbe kerüljenek. A helyi hatáskörbe kerülő juttatások egy része, mint pl. a munkakörülmények, munkásszállás, munkásszállítás a vállalati termelési költségeket terhel, mert e juttatásokat — egyebek közt — munkaerő-gazdálkodási okok indokolták teszik. A gyermekintézmények fenntartásának költségeit — amelyeket az 1967. évi norma szerint kapnak a vállalatok — más célokra felhasználni nem lehet. Az üzemeltetés fenntartásáról, fejlesztéséről a vállalat dönt, a dolgozók véleményének figyelembevételével. Az üzemi étkeztetésre biztosított összeget egyéb szociális célokra is fel lehet használni, mégis azt tanácsoljuk, hogy továbbra is tartsák fenn és a vállalat eredményességétől függően, ha mód van rá, fejlesszék tovább az üzemi étkeztetést.

Az árszínvonal alakulása jelentős befolyást gyakorol az életszínvonalra. Az árak ellenőrzésében való részvétel ezért fontos érdekvédelmi feladat. A szakszervezeteknek is feladata, hogy állandóan figyelemmel kísérjék az árszínvonal alakulását.

Következetesen kell érvényesíteni azt az elvet, hogy az esetleges hatósági áremelést olyan áruk árának a leállításával kell ellensúlyozni, amelyeket az áremelés által érintett rétegek fogyasztanak. A fogyasztói árak egy részének szabaddá tételét is ezeknek az elveknek megfelelően, fokozatosan kell bevezetni.

A IX. pártkongresszus felkérte a szakszervezeteket és a kormányt, hogy dolgozzák ki a munkaidő-csökkenésre a részletes elképzeléseket. A szakszervezetek örömmel teljesítik ezt a feladatot, a tárgyalások már előrehaladtak. A kialakult elképzelések a következők:

A bérből és fizetésből élő dolgozók munkaidejét fokozatosan heti 48 óráról 44 órára kell csökkenteni. Először — 1970 végéig — az iparban dolgozók munkaidejének csökkentését kell végrehajtani. A rövidebb munkaidőt a vállalatok belső tartalékainak felhasználásával, önkéntes, változatlan keresetek mellett, termelési kiegészítés, önköltségnövekedés nélkül kell bevezetni.

A munkaidő-csökkenés módjáról — hogy a heti vagy a napi munkaidőt szálaltassák-e le —, a helyi gazdasági és szakszervezeti szervek, a dolgozók véleményét figyelembe véve döntenek.

A dolgozók számára hasznosabb a heti munkaidő csökkentése.

Legjelentősebb szocialista vívmányaink egyike a munkanélküliség megszüntetése. Ennek belpolitikai és nemzetközi hatása egyaránt jelentős. A szakszervezetek ezért szükségesnek tartják, hogy a kormány a népgazdaság fejlesztésének ütemét és irányát oly módon határozza meg, hogy továbbra is biztosítva legyen a teljes foglalkoztatottság.

A foglalkoztatás jelenlegi színvonalát fenn kell tartani, de a jövőben ez csak a vállalatok közötti és iparágak közötti munkaerő-át-csoportosítás mellett lehetséges.

A szakszervezetek javasolják: a kormány kötelezze a minisztériumokat, tanácsokat, hogy dolgozzák ki a racionális foglalkoztatásra való áttérés tervét. Az öt éves terv lehetőséget ad a felszabaduló munkaerő hasznos foglalkoztatására, elhelyezésére. Javasoljuk azt is, hogy amennyiben valamely vállalat, intézmény, gazdasági egység olyan mértékű létszámcsoökkentést kíván végrehajtani, amely az adott területen a foglalkoztatási viszonyokat erősen érinti, akkor ehhez a szakszervezetek engedélye vagy egyetértése legyen szükséges.

Tovább kell csökkenteni a régebben és az újonnan megállapított nyugdíjak közötti különbségeket. Az árváltozásoknál a nyugdíjak szintjét a régebbi vásárlóértéken kell tartani. A nyugdíjrendszer alapvetően jó. De vannak bizonyos köztétések, amelyeket fel kell majd oldani.

A nagycsaládosokról való megkülönböztetett gondoskodásnak elsősorban a családi pótlékban kell kifejeződni. Segíteni kell a nagycsaládosokat lakáskörülményeik rendezésében, gyermekeik tanulásában és más egyéb módon.

A készülő új munka törvénykönyvről szóló referátum, s aláhúzza: az új Munka Törvénykönyve alkotó részeként ki kell dolgozni a kollektív szerződéseket rendszeret.

A leghatározottabban kijelentjük azonban, hogy ha a dolgozót sérelem éri, a szakszervezet támogatást ad számára, fellep jogainak védelmében.

Az életszínvonal növelését célzó politikáról beszélt a továbbiakban Gáspár Sándor és hangsúlyozta: olyan szocializmust építünk, amely az emberért van, a tömegeket szolgálja. Mi jólétet akarunk — de nem mások rovására és főleg nem nemzetközi kötelességeink elhanyagolása árán. Most az a feladatunk, hogy felépítsük a szocializmust, megteremtjük a jóléthez szükséges alapokat, s a jólétet is, hogy azt mondhasuk külföldi munkásteveinknek: jöjjetek ide, nézzétek meg, ez az, amit elértünk. A magyar munkáosztály nevében mondhatjuk: amennyi erőnkötől telik, annak végső határáig készek vagyunk szolgálni a nemzetközi proletariátus nagy ügyét. Azt szolgáljuk hazánk és népünk felemelkedésének előmozdításával is.

A szakszervezetek megnövekedett szerepe

A szakszervezetek funkcióinak, feladatainak változását fejlődését elemezte ezután a referátum. Aláhúzza: a szakszervezet és a párt kapcsolatában új elem, hogy a párt a célok meghatározásánál is igényli — az eddiginél jobban — a szakszervezeti mozgalom állásfoglalását, segítségét.

A következő években az érdekvédelmi tevékenység is új tartalmat kap a szakszervezetek munkájában — hangsúlyozta ezután. Társadalmunkban az egyéni és osztályszociális érdek alapvetően egybeesik. Ugyanakkor

objektíve létezik kisebb-nagyobb érdekellentét, érdekeltetés is, amelynek feloldásával és megoldásuk elősegítésével, a szakszervezetek erősítik a bizalmat szocialista rendszerünk iránt.

Tevékenységünk javításának kulcskérdése a szakszervezeti alapszervezetek hatáskörének növelése, munkájuk színvonalának további javítása. Ennek érdekében hoztuk létre a szakszervezeti tanácsokat.

Feladataink végrehajtásának egyik fontos feltétele a szakszervezeti demokrácia erősítése.

A dolgozók ügyei intézésének jelentőségére hívta fel ezután a figyelmet a referátum, majd rámutatott:

A szakszervezetek belső életéhez tartozik, hogy az anyagi eszközöket a jövőben az eddiginél még nagyobb arányban fordítsuk a tagság szociális, kulturális szükségleteinek kielégítésére, az eredményes mozgalmi munka feltételeinek biztosítására. Ezért javasoljuk a

kongresszusnak, járuljon hozzá, hogy a jövő évtől a szakszervezetek a jelenlegi 35 százalékos helyett, 50 százalékos emeljen az alapszervezetek tagdíj-részesedését. Ugyanakkor változtassa meg a kongresszus a szakszervezeti segélyezési rendszert, úgy, hogy az intézményes és rendkívüli segélyek egységes kezelésében, az alapszervezetekhez kerüljenek.

A magyar szakszervezeti mozgalom hűséges és az is marad az internacionalizmus magas eszméjéhez. Minden rendelkezésünkre álló eszközzel segítjük osztálytestvéreinket, kivesszük részünket a nemzetközi fronton folyó politikai és ideológiai harcból, támogatjuk nemzetközi szakszervezeti mozgalom minden forradalmi akcióját, a békéért, a szocializmusért, a társadalmi haladásért.

Beszéde befejező részében Gáspár Sándor hangsúlyozta:

— Az előttünk álló megnövekedett feladatok végrehajtásának feltétele, hogy

tovább erősítsük tömegkapcsolatainkat. Az elmúlt évek eredményeinek elérésében, a dolgozók ügyeinek intézésében sokoldalú, áldozatos, nehéz munkát végeztek a szakszervezeti tisztségviselők és aktivisták. Innen, a kongresszusról mondunk köszönetet a több százezer tisztviselőnknek és aktivistáknak munkájukért. Kérjük őket és rajtuk keresztül minden szervezett munkást, hogy kongresszusunk határozatának végrehajtása érdekében, hazánk erősödése, népünk boldogulása érdekében, továbbra is fardhatatlanul tevékenykedjenek.

Gáspár Sándor nagy tapsal fogadott referátumának elhangzása után. Somogyi Miklós, a SZOT számvizsgáló bizottságának elnöke terjesztette elő a bizottság jelentését. Végül Gál László, a SZOT titkára a szakszervezetek alapszabályának módosításáról beszélt.

Ezután ebédszünet következett, majd több felszólalás hangzott el. E felszólalásokról pénteki számunkban tájékoztatjuk olvasóinkat.

A SZOT számvizsgáló bizottságának jelentése

Somogyi Miklós, a SZOT számvizsgáló bizottságának elnöke elmondta, hogy a SZOT gazdálkodási és a gazdálkodással összefüggő valamennyi határozatát az ésszerű takarékoskossággal jellemezte az elmúlt időszakban. 1963 és 1966 között 412 millió 325 ezer forint volt a SZOT bevétele, ennek az összegnek 25,2 százaléka beruházások és támogatások formájában közvetlenül visszakérült a szakszervezeti tagsághoz. Több mint 54 millió forintot költöttek oktatási és kulturális célokra, például

művelődési otthonok és könyvtárak támogatására, majdnem 13 millió forintot fordítottak az üdülők, mindekenélőtt a gyermek-üdülők fejlesztésére. Beruházásokra körülbelül 18 millió forintot költöttek.

A számvizsgáló bizottság jelentése utal arra, hogy a szakszervezeti tagság létszáma 1962 óta 11,3 százalékkal nőtt, ami jóval meghaladja a bérből és fizetésből élők számának növekedési ütemét. Ez azt bizonyítja, hogy a tömegek

bíznak a szakszervezeti mozgalomban és egyetértnek céljaival. A szakszervezeti mozgalomban jelentősen javult a politikai és gazdasági munka színvonal, tovább javult a tagdíjfizetési morál, megszilárdult a pénzügyi fegyelem, a számvizsgáló bizottság megválasztása óta eltelt időszakban a SZOT-nál és a szerveinél visszaélést nem tapasztaltak.

A számvizsgáló bizottság jelentése ezután részletesen elemezte a SZOT különböző vállalatainak gazdálkodását.

Az alapszabály módosításáról

Gál László a SZOT titkára a szakszervezetek alapszabályának módosításáról szól.

A magyar szakszervezetek alapszabályára vonatkozó, a kongresszus elé terjesztett tervezet sok észrevétel, javaslat figyelembe vételével készült. A cél az volt, hogy az alapszabály ne tartalmazzon felesleges részleteket, ugyanakkor mind az alapszervezetek, mind a közép- és felső szervek számára megfelelő útmutatást adjon, biztosítsa a szervezet működését, lehetőséget nyújtson az önállóbb, felelősségteljesebb munkára. A módosításokat a szocialista társadalom építésében végbe ment változások, a szocializmus teljes felépítésének előmozdítására irányuló törekvések indokolják.

Az alapszabály — a tervezet szerint — a szakszervezetek feladatokrát többek között így fogalmazta meg: A szakszervezetek a Magyar Szocialista Munkáspárt eszméi, politikai, ideológiai irányításával önálló szerveként tevékenykednek, vezető szervek határozzák alapjain. Szervezik és nevelik a dolgozókat társadalmunk politikai, gazdasági erejének növelésére, érvényesítik a dolgozók anyagi, szociális és rendelkezésükre bízott jogait. Erősítik a munkáosztály egységét, hatalmát, támogatják a munkások, a parasztok, a társadalom valamennyi rétegének szövetségét, a szocialista nemzeti egység megteremtését. Tevékenyen részt vesznek a tervezésben, a gazdasági, építő és szervező munka feladatainak megvalósításában, a szocialista munkaverseny megszervezésében, az üzemi demokrácia fejlesztésében.

Az előadó a továbbiakban hangsúlyozta, hogy az alapszabály tartalmazza és tükrözi a szakszervezeti mozgalom fejlettségét, szerepét, jelentőségét. A tervezet lehetőséget ad a jobb munkára, ha az alapszabály kö-

vetelményeit a tagság a gyakorlatban mind tökéletesebben érvényesíti. A SZOT nevében kérte a kongress-

zust, hogy a szakszervezeti munka alkotmányként fogadják el a betervezett alapszabályt.

Nyolc országra szóló találmány

a Szegedi Hangsergyárban

Úgy látszik, hogy diadalútján jelentős állomáshoz érkezett a gitár, ez a nemes, lényegesen hangszere. Nekünk, szegedieknek külön is örömmünkre szolgálhat a szegedi hangsergyár fiatal főmérnökének érdekes és értékes találmányáról szóló hír.

Sébők Istvánt éveken át foglalkoztatta a gitározás gondja. Mert ilyen is van; nevezetesen az, hogy a gitár természetes hangja szép, de kicsi a hangereje. Igaz, már jóval korábban segítségül hívták a mikrofont, felerősítik vele a fémhúros gitár hangerejét, új szép hangszínek is születnek így: de ez már nem az a hamisítatlan, hamvasan szép gitárhang.

A szépséget és erőt összeházasítani — nagy volt a dilemma, de megoldása végül csak kiérlelődött a töprengések során. Találmány született a szegedi hangszerüzemben, az ország egyetlen vonós és pengetős húros hangszerkészítő gyárában. Sebők István olyan hangeresztő berendezést készített, amelyet, nemcsak gitárba, de bármilyen húros hangszerbe — például nagybőgő, zongora, csembaló — be lehet építeni, a hurok anyagától függetlenül. Berendezés? Tűn nagy méretet sejtett ez a fogalom, pedig csak parányi, milliméteres alkatrészekből összerakott szerkezeztől van szó.

Az eddigi jelek optimistává tehetik a gitárzene kedvelőit. Ha a siker egysége a „tapsperc”, akkor ennek a találmányának 28 egységnyi si-

kere volt a közelmúltban Budapest, a Zeneakadémia nagytermében. Nem kisebb művészegénység vette kézbe azon az esten a szegedi hangsergyárban készült s az új fajta erősítővel felszerelt klasszikus gitárt, mint Szendrey-Karper László, akinek nevét a legjobb előadók közt jegyzik. A hosszú taps pedig nemcsak a kitűnő mester művészetének, hanem a szépség, tisztaság és erő közös varázslatának is szólott akkor, a találmányt a mesterkezek sikerre vitték a „premieren” és viszont: a mester sikerét is hatványozta a nagyszerű erősítő berendezés.

Az eminens szerkezet mind hazai, mind külföldi viszonylatban nagy ígéret. Sebők István és vele a hangszergyáriak „felhangolva” várták a választ a szabaddal bejelentésre. Döntés érkezett a DANUVIA Szabaddal Irodától; ennek értelmében hazánkban és még nyolc államban forgalomba hozható az értékes szegedi találmány. Most már megindulhatnak az üzleti tárgyalások is. A következő hetekben megélénkült a szegedi hangszerüzem idegenforgalma: már eddig is több külföldi szakember jelentette be érkezését.

Az üzletemberek megtekinthetik majd az új, Reginnak becézett gitárszalad már elkészült példányait is. Ezt a hétéltű típusból álló „familia” kamatoztatja majd először a találmányban rejlt értékeket.

S. M.